

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

02 лютого 2022 року

Справа №200/13246/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Молочної І. С., розглянувши в порядку спрощеного провадження (в письмовому провадженні) адміністративну справу за позовом Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна» про анулювання спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008,

встановив:

06.10.2021 Державна служба геології та надр України (місце знаходження: вул. Антона Цедіка, буд. 16, м. Київ, 03057, код ЄДРПОУ 37536031), позивач, звернувся до Донецького окружного адміністративного суду з адміністративним позовом до Товариства з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна» (місце знаходження: вул. Фрунзе, буд. 13, с. Стрюкове, Шахтарський район, Донецька область, 86263, код ЄДРПОУ 32536126) з вимогами припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008, наданого Товариству з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна».

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 08.10.2021 позовну заяву залишено без руху, позивачу встановлено строк на усунення недоліків позовної заяви.

23.10.2021 позивач, з метою виконання вимог ухвали суду від 08.10.2021, надав до суду пояснення щодо строків звернення до суду.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 15.12.2021 відкрито провадження у справі за правилами спрощеного позовного провадження без виклику сторін.

До Переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 №1275-р, внесено, зокрема с. Стрюкове Шахтарського району Донецької області, де розташовано місцезнаходження відповідача.

У зв'язку з наведеним 16.12.2021 копію ухвали Донецького окружного адміністративного суду від 15.12.2021 опубліковано на офіційному веб-сайті Судової влади України за посиланням: <https://adm.dn.court.gov.ua/sud0570/povistky>.

Частиною другою статті 11 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» визначено, що учасники справи, остання відома адреса місця проживання (перебування) чи місцезнаходження яких знаходиться в районі проведення антитерористичної операції і які не мають офіційної електронної адреси, повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення шляхом розміщення інформації на офіційному веб-порталі судової влади з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

З моменту розміщення такої інформації вважається, що особа отримала судове рішення. Аналогічні положення містяться в статті 121 Закону України «Про забезпечення прав і

свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», яка регулює порядок виклику в суд та повідомлення про судові рішення.

Крім того, всі процесуальні ухвали у встановленому порядку надіслані до Єдиного державного реєстру судових рішень, де опубліковані, і є загальнодоступними.

За приписами частини п'ятої статті 262 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), суд розглядає справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення (виклику) сторін за наявними у справі матеріалами, за відсутності клопотання будь-якої зі сторін про інше. За клопотанням однієї із сторін або з власної ініціативи суду розгляд справи проводиться в судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін.

Відповідно до положень статті 258 КАС України суд розглядає справи за правилами спрощеного позовного провадження протягом розумного строку, але не більше шістдесяти днів із дня відкриття провадження у справі.

Враховуючи відсутність клопотань сторін щодо розгляду справи у судовому засіданні, справа розглядається за правилами спрощеного позовного провадження без проведення судового засідання та повідомлення сторін.

Згідно з частиною шостою статті 162 КАС України у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин суд вирішує справу за наявними матеріалами.

Відповідно до частини п'ятої статті 250 КАС України датою ухвалення судового рішення в порядку письмового провадження є дата складення повного судового рішення.

Отже відсутні перешкоди для розгляду справи по суті.

Позовні вимоги мотивовані тим, що відповідач порушив вимоги, передбачені спеціальним дозволом на користування надрами. У зв'язку з цим позивач просить припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008, наданого Товариству з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна».

Позивач просив позовні вимоги задовольнити в повному обсязі.

Відповідач, у встановлений в ухвалі строк, правом надання відзиву на позовну заяву не скористався.

Суд, дослідивши подані документи і матеріали, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, на яких ґрунтується позов, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, встановив наступне.

Позивач - Державна служба геології та надр України, є суб'єктом владних повноважень, на якого чинним законодавством покладені владні управлінські функції для забезпечення реалізації державної політики у сфері надрокористування.

Товариству з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна» надано спеціальний дозвіл на користування надрами №4767 від 05.11.2008, з метою видобування антрациту.

Особливою умовою Спеціального дозволу № 4767 від 05.11.2008 є обов'язок надрокористувача подавати щорічну звітність перед ЖНВП «Геоінформ України» про стан запасів корисних копалин за формою 5-гр (а.с.6, зворотній бік).

Додатком до вказаного Спеціального дозволу № 4767 від 05.11.2008 є Угода про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин, яка є його невід'ємною частиною.

Згідно з пунктом 5 статті 4 Угоди про умови користування надрами відповідач як надрокористувач зобов'язаний, зокрема, своєчасно сплачувати податки та обов'язкові платежі; надавати в установленому порядку Мінприроди інформацію щодо користування надрами (а.с. 7-10).

07.04.2015 Державне науково-виробниче підприємство «Геоінформ України» надало відповідь вих.№02/302-0972 на запит Державної служби геології та надр України разом з Переліком суб'єктів господарювання, які не звітували Державному науково-виробничому підприємству «Геоінформ України» щодо руху запасів (форма 5-гр) за 2014 рік, в якому

зазначено зокрема Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна», та від якого звітність за 2014 рік не надходила (а.с. 12-13).

Позивачем вживалися заходи щодо усунення вказаних порушень законодавства.

Так, наказом Державної служби геології та надр України від 19.05.2015 №122 «Щодо зупинення дії спеціальних дозволів на користування надрами» зупинено дію спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008, наданого Товариству з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна», та надано надрокористувачу 30 календарних днів для усунення порушень, про що останнього повідомлено через оголошення в Урядовому Кур'єрі від 09.06.2015 №101 (а.с. 14).

Оскільки відповідач зареєстрований на непідконтрольній території в с. Стрюкове Шахтарського району Донецької області, де поштові служби не працюють, тому вказаний наказ відповідачу не надсилався.

03.07.2020 Державне науково-виробниче підприємство «Геоінформ України» надало відповідь вих.№03/303-1826 на запит Державної служби геології та надр України разом з Переліком суб'єктів господарювання, які не звітували Державному науково-виробничому підприємству «Геоінформ України» щодо руху запасів (форма 5-гр) за 2019 рік, в якому зазначено зокрема Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна», та від якого звітність за 2019 рік не надходила (а.с. 16).

Наказом Державної служби геології та надр України від 14.08.2020 №346 «Про зупинення дії спеціальних Дозволів та встановлення термінів на усунення порушень» зупинено дію спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008, внесено зміни до пункту 41 додатка до наказу від 19.05.2015 №122 в частині доповнення підстав зупинення дії дозволу. Надано надрокористувачу 30 календарних днів для усунення порушень, про що останнього повідомлено через оголошення на офіційному сайті Держгеонадр від 07.09.2020 (а.с. 17-18).

11.11.2020 Державне науково-виробниче підприємство «Геоінформ України» надало відповідь вих.№03/303-3539 на запит Державної служби геології та надр України разом з Переліком суб'єктів господарювання, які не звітували Державному науково-виробничому підприємству «Геоінформ України» щодо руху запасів (форма 5-гр, 6-гр) за 2016-2019 роки, в якому зазначено, зокрема, Товариство з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна». Повідомлено, що від відповідача звітність за 2016-2019 роки не надходила (а.с.19).

27.07.2021 Державна служба геології та надр України на своєму офіційному вебсайті розмістила оголошення щодо надання Товариству з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна» власної позиції (згоди/незгоди) на припинення права користування надрами (а.с. 20).

Відповіді на вказане оголошення отримано не було.

Не погоджуючись із невиконанням відповідачем вимог в зазначених наказах, позивач звернувся до суду з даним позовом.

Надаючи правову оцінку спірним правовідносинам, суд керувався наступним.

Частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до підпунктів 9 та 10 пункту 4 Положення про Державну службу геології та надр України, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 №1174, Державна служба геології та надр України (Держгеонадра) відповідно до покладених на неї завдань, зокрема видає в установленому порядку спеціальні дозволи на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами); зупиняє та анулює в установленому порядку дію спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами), поновлює їх дію у разі зупинення.

Згідно з підпунктом 12 пункту 4 цього Положення Держгеонадра здійснює державний контроль за геологічним вивченням надр (державний геологічний контроль) та раціональним і ефективним використанням надр України.

З метою виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр Держгеонадра здійснюють державний геологічний контроль, механізм проведення якого регулюється Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Частиною другою статті 24 Кодексу України про надра встановлено, що користувачі надр зобов'язані:

- 1) використовувати надра відповідно до цілей, для яких їх було надано;
- 2) забезпечувати повноту геологічного вивчення, раціональне, комплексне використання та охорону надр;
- 3) забезпечувати безпеку людей, майна та навколишнього природного середовища;
- 4) приводити земельні ділянки, порушені при користуванні надрами, в стан, придатний для подальшого їх використання у суспільному виробництві;
- 4-1) здійснювати підготовку і розкриття звітів (консолідованих звітів) про платежі на користь держави та інформації про укладені договори (угоди) щодо користування надрами в обсязі та у порядку, встановлених Законом України "Про забезпечення прозорості у видобувних галузях;
- 5) виконувати інші вимоги щодо користування надрами, встановлені законодавством України та угодою про розподіл продукції.

Відповідно до частини третьої статті 24 Кодексу України про надра права та обов'язки користувача надр виникають з дня отримання спеціального дозволу на користування надрами, а в разі надання права користування надрами на умовах угоди про розподіл продукції - з дня набрання чинності такою угодою, якщо інше не передбачено самою угодою, та діють до завершення строку дії спеціального дозволу на користування надрами або до набрання законної сили рішенням суду про дострокове припинення права користування надрами (анулювання спеціального дозволу на користування надрами) з підстав, встановлених цим Кодексом.

Питання надання спеціальних дозволів на користування надрами (далі - дозволи) у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також процедура продовження строку дії, переоформлення, поновлення дії, зупинення дії чи анулювання дозволу та внесення до нього змін врегульовані Порядком надання спеціальних дозволів на користування надрами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.05.2011 №615 (далі – Порядок № 615).

Згідно з пунктом 24 вказаного Порядку № 615 про надання, продовження строку дії, зупинення дії, поновлення дії, переоформлення, анулювання дозволу та внесення змін до нього Держгеонадра видає наказ, а Рада міністрів Автономної Республіки Крим - розпорядження.

Відповідно до пункту 22 вказаного Порядку право користування надрами припиняється з підстав та у порядку, передбачених Кодексом України про надра, Законами України «Про нафту і газ» та «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Статтею 26 Кодексу України про надра визначено, що право користування надрами припиняється в разі:

- 1) якщо відпала потреба в користуванні надрами;
- 2) закінчення встановленого строку користування надрами;
- 3) припинення діяльності користувачів надр, яким їх було надано в користування;
- 4) користування надрами із застосуванням методів і способів, що негативно впливають на стан надр, призводять до забруднення навколишнього природного середовища або шкідливих наслідків для здоров'я населення;
- 5) використання надр не для тієї мети, для якої їх було надано, порушення інших вимог, передбачених спеціальним дозволом на користування ділянкою надр;
- 6) якщо користувач без поважних причин протягом 2 років, а для нафтогазоперспективних площ та родовищ нафти та газу 180 календарних днів не приступив до користування надрами;

7) вилучення у встановленому законодавством порядку наданої в користування ділянки надр.

Право користування надрами припиняється органом, який надав надра в користування, а у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 цієї статті, в разі незгоди користувачів - у судовому порядку. При цьому питання про припинення права користування земельною ділянкою вирішується у встановленому земельним законодавством порядку.

Законодавством України можуть бути передбачені й інші випадки припинення права користування надрами.

Отже, право користування надрами припиняється органом, який надав надра в користування, самостійно або в судовому порядку.

У разі відсутності спору, Державна служба геології та надр України має право самостійно припинити право користування надрами, а у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 частини першої статті 26 Кодексу України про надра, у разі незгоди користувачів, це право припиняється у судовому порядку.

Зазначена норма спрямована на захист інтересів надрокористувачів шляхом надання їм права вимагати (шляхом надання/висловлення письмової незгоди) від уповноваженого органу судової, а не адміністративної процедури припинення права користування надрами. При цьому, законом презюмується, що саме судовий порядок є додатковою гарантією ефективного захисту прав надрокористувача, що і було забезпечено позивачем у цій справі шляхом звернення до суду.

Отже, орган, який від імені держави надав дозвіл на користування надрами, повноважний припинити право користування надрами у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 статті 26 Кодексу України про надра, лише за наявності згоди на це користувача надрами.

Суд враховує, що відповідач не надав згоду на припинення права користування надрами, наявні підстави для припинення цього права в судовому порядку.

При цьому ненадходження будь-якої інформації від надрокористувача з приводу питання про анулювання спеціального дозволу не може розцінюватися, як відсутність заперечень (незгоди).

Аналогічна правова позиція неодноразово висловлювалася Верховним Судом, зокрема в постановках від 26.06.2018 у справі №802/923/14-а, від 22.01.2019 у справі №810/3865/17, від 19.03.2019 в справі №П/811/708/16.

Враховуючи вищезазначене, відповідач порушив вимоги, передбачені спеціальним дозволом на користування надрами, що відповідно до статті 26 Кодексу України про надра є підставою для припинення права користування надрами.

Вжиті позивачем заходи не призвели до усунення вказаних порушень законодавства.

За результатом розгляду справи, судом встановлено, що Особливими умовами спеціального дозволу № 4767 від 05.11.2008 та Угодою про умови користування надрами № 4767 від 05.11.2008 погоджено, що надрокористувач зобов'язаний у встановленому порядку подавати до ДНВП «Геоінформ України» щорічні звіти відповідно до форми державної статистичної звітності 5-гр. Проте, матеріали справи не містять доказів виконання вказаного обов'язку надрокористувачем за 2014 рік, за 2016-2019 роки.

З огляду на наведене право відповідача на користування надрами підлягає припиненню шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами, що є співмірним заходом реагування особливих умов спеціального дозволу надрокористувачем та відповідає пункту 5 частини першої статті 26 Кодексу України про надра.

Відповідно до частини першої статті 77 КАС України, кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Позивачем надані суду належні докази в підтвердження обставин, на яких ґрунтуються його вимоги.

Згідно частини другої статті 77 КАС України, в адміністративних справах про

протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Таким чином, враховуючи, що відповідач у встановлені законодавством строки не усунув вказані порушення законодавства щодо користування надрами та не надав доказів, які спростовували б доводи позивача, суд приходять висновку про обґрунтованість позовних вимог та вважає їх такими, що підлягають задоволенню.

Згідно вимог частини другої статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України, при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

Керуючись статтями 2, 4, 7-14, 19, 139, 241-246, 262 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

вирішив:

Адміністративний позов Державної служби геології та надр України (місце знаходження: вул. Антона Цедіка, буд. 16, м. Київ, 03057, код ЄДРПОУ 37536031) до Товариства з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна» (місце знаходження: вул. Фрунзе, буд. 13, с. Стрюкове, Шахтарський район, Донецька область, 86263, код ЄДРПОУ 32536126) про анулювання спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008 – задовольнити повністю.

Припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами №4767 від 05.11.2008, наданого Товариству з обмеженою відповідальністю «Фірма «Річна».

Рішення складено у повному обсязі та підписано 02.02.2022.

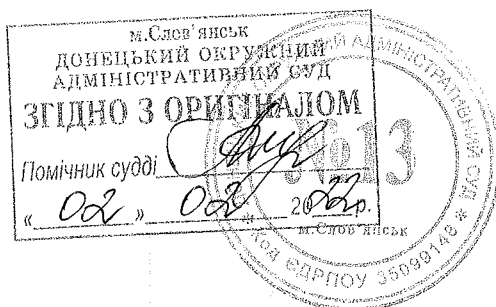
Рішення суду може бути оскаржено в апеляційному порядку безпосередньо до Першого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня його проголошення. Апеляційна скарга подається безпосередньо до Першого апеляційного адміністративного суду у паперовому вигляді або через електронний кабінет (<https://id.court.gov.ua/>) у підсистемі «Електронний суд».

У разі застосування судом частини третьої статті 243 КАС України строк на апеляційне оскарження обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Суддя

І.С. Молочна

*306*5217211*1*2*